

Χιούμορ - Σάτιρα

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η πρόταση για διαδικτυακό μάθημα αποτελείται από ποικίλα κείμενα. Δεν είναι απαραίτητο, φυσικά, να διδαχθούν όλα. Οι συνάδελφοι μπορούν να επιλέξουν κάποια από αυτά ή να εμπλουτίσουν τη διδασκαλία τους με άλλα σχετικά.

Κάτω από κάθε κείμενο υπάρχουν διάφορες ασκήσεις τις οποίες μπορεί ο συνάδελφος να αξιοποιήσει είτε αυτούσιες είτε να τις διαμορφώσει ανάλογα με τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα κτλ. της τάξης του.

1. Για το κωμικό και το γέλιο

Τι σημαίνει το γέλιο; Τι υπάρχει στο βάθος του αστείου; Τι κοινό μπορούμε να βρούμε σ' ένα μορφασμό γελωτοποιού, σ' ένα λογοπαίγνιο, σε μια παρεξήγηση του ελαφρού θεάτρου, σε μια σκηνή λεπτής κωμωδίας; Ποια διύλιση θα μας δώσει την ίδια πάντα ουσία, στην οποία τόσο διαφορετικά προϊόντα δανείζουν τη διακριτική τους οσμή ή το λεπτεπίλεπτο άρωμά τους; Από την εποχή του Αριστοτέλη οι μεγαλύτεροι στοχαστές καταπίαστηκαν με το μικρό αυτό πρόβλημα που πάντα διαφεύγει, όταν προσπαθούμε να το αντιμετωπίσουμε, ξεγλιστρά, ξεφεύγει, ξανασηκώνεται όρθιο, αυθάδης πρόκληση στον φιλοσοφικό στοχασμό...

Ανρί Μπερξόν, *Το γέλιο* (Δοκίμιο, απόσπασμα)

[\(Από τους Θ.Κ. για το Λύκειο\)](#)

2. Το όνομα του ρόδου

(Α' απόσπασμα)

[...]

«Μιλούσαμε για το γέλιο» είπε στυφά ο Χόρχε. «Οι κωμωδίες γράφτηκαν από τους ειδωλολάτρες για να ωθήσουν τους θεατές στο γέλιο και πράξανε κακώς. Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός δε διηγήθηκε ποτέ ούτε κωμωδίες ούτε μύθους, μα διαυγείς παραβολές που μας διδάσκουν αλληγορικά πώς να κερδίσουμε τον Παράδεισο και έτσι πρέπει να είναι».

«Αναρωτιέμαι», είπε ο Γουλιέλμος «γιατί αντιτίθεται τόσο στη σκέψη ότι ίσως ο Ιησούς γελούσε. Εγώ πιστεύω ότι το γέλιο είναι ένα καλό φάρμακο, όπως τα λουτρά, θεραπεύει τους χυμούς και τις άλλες νόσους του σώματος και ιδιαίτερα τη μελαγχολία»

«Τα λουτρά είναι πολύ καλό πράγμα» είπε ο Χόρχε «και το συμβουλεύει και ο ίδιος ο Ακινάτης για την καταπολέμηση της θλίψης, που μπορεί να γίνει πάθος, όταν δεν αντιμάχεται το Κακό, που μόνο η τόλμη μπορεί να αποδιώξει. [...] Το γέλιο δονεί το

σώμα, παραμορφώνει τις γραμμές του προσώπου, κάνει τον άνθρωπο να μοιάζει πίθηκος».

«Οι πίθηκοι δε γελούνε, το γέλιο είναι ίδιον του ανθρώπου, είναι σημείο του ορθολογισμού του» είπε ο Γουλιέλμος.

«... Το γέλιο είναι σημείο ηλιθιότητας. Αυτός που γελά δεν πιστεύει σ' αυτό που γελά, αλλά ούτε και το μισεί [...] Η ψυχή είναι γαλήνια μόνον όταν ατενίζει την αλήθεια και αγάλλεται από τις αγαθές πράξεις που έκανε, και κανείς δε γελά για την αλήθεια και το αγαθό. Το γέλιο είναι ο υποκινητής της αμφιβολίας».

(Β' απόσπασμα)

[...]

Γουλιέλμος «Μα τι ήταν αυτό που σε τρομοκράτησε σ' αυτή τη διατριβή για το γέλιο; Δεν εξαφανίζεις το γέλιο, εξαφανίζοντας αυτό το βιβλίο».

Χόρχε «Όχι βέβαια. Το γέλιο είναι η αδυναμία, η εξαχρείωση, η αηδία της σάρκας μας. Είναι η διασκέδαση του χωρικού, η ακολασία του μεθυσμένου, ακόμη και η Εκκλησία με τη σοφία της επέτρεψε τη στιγμή της γιορτής, του καρναβαλιού, του πανηγυριού, την εφήμερη αυτή διαφθορά που απελευθερώνει τις διαθέσεις και συγκρατεί από άλλους πόθους και άλλες επιδιώξεις.. Ακόμα και έτσι, όμως, το γέλιο παραμένει κάτι ποταπό, άμυνα των απλών, ιερόσυλο μυστήριο του όχλου»

[Ο διάλογος γίνεται ανάμεσα στον Χόρχε, τον γηραιότερο μοναχό μιας μονής στη Βόρεια Ιταλία και τον Γουλιέλμο, φραγκισκανό μοναχό, που επισκέπτεται τη μονή ως απεσταλμένος του Αυτοκράτορα και του Πάπα. Ο λόγος για το γέλιο, και τον Β' τόμο της Ποιητικής του Αριστοτέλη, όπου ο φιλόσοφος εκθέτει τις απόψεις του σχετικά με την κωμωδία. Ο Χόρχε θεωρεί πως το γέλιο βλάπτει τον άνθρωπο και τον απομακρύνει από τον Παράδεισο, γιατί έχει απαγορεύσει και στους μοναχούς την πρόσβαση στον συγκεκριμένο τόμο που βρίσκεται στη βιβλιοθήκη της μονής.]

Ουμπέρτο Έκο, *Το όνομα του ρόδου* (Μυθιστόρημα, αποσπάσματα)

([Από τους Θ.Κ. για το Λύκειο](#))

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να επιλέξετε δύο από τα ερωτήματα που υποβάλλει ο Μπερξόν στο πρώτο κείμενο και να δώσετε τη δική σας απάντηση σε μια παράγραφο 8-10 σειρών.
2. Στο απόσπασμα από το *Όνομα του ρόδου* συνομιλεί ο Χόρχε με τον Γουλιέλμο. Ποιες ιδιότητες αποδίδουν στο γέλιο οι δύο αντίπαλοι;
3. Να παρατηρήσετε τον λόγο των δύο ομιλητών (ως προς την έκταση, τον τρόπο, τους τρόπους πειθούς). Πού νομίζετε ότι διαφέρει ο λόγος τους;

4. «Από την εποχή του Αριστοτέλη... φιλοσοφικό στοχασμό» σημειώνει ο Μπερξόν στο κείμενο 1. Διαβάζοντας τον διάλογο στο κείμενο 2 (Α και Β απόσπασμα) θεωρείτε πως οι δύο συνομιλητές μπορούν να καταλήξουν σε κοινό συμπέρασμα για το γέλιο ή η συζήτηση αυτή αποτελεί πρόκληση για φιλοσοφικό στοχασμό μόνο;

3. Τρεις γελοιογραφίες του Πολενάκη (Ο Σπαγγοραμένος) και δύο σκίτσα

Πηγή:http://lolanaenaallo.blogspot.com/2013/10/blog-post_15.html

Πηγή:<https://gr.pinterest.com/pin/460633868116546394/>

Πηγή:<https://www.123rf.com/clipart-vector/greed.html?sti=oam5gigvrh4r95ip8i>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

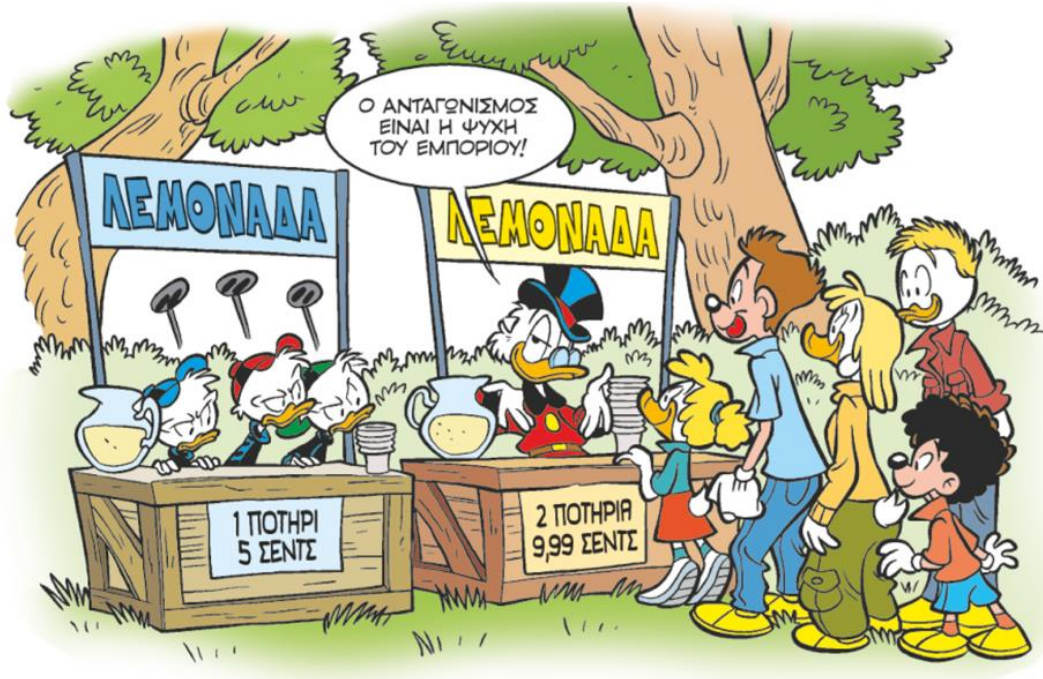
1. Στις τρεις πρώτες γελοιογραφίες του Πολενάκη το θέμα είναι ο Σπαγγοραμένος. Πώς ο γελοιογράφος αποδίδει το ιδιαίτερο αυτό χαρακτηριστικό, σε κάθε μια από αυτές;
2. Ποιες μορφές κωμικού παρουσιάζονται στις τρεις πρώτες γελοιογραφίες του Πολενάκη; (Θυμηθείτε και τα σχετικά στο βιβλίο Έκφραση Έκθεση Α΄ Λυκείου, [το κωμικό και η σημασία του γέλιου](#) σελ.264, 271).
3. Στις σελίδες που φιλοξενούνται τα σκίτσα το πρώτο συνοδεύεται από τον χαρακτηρισμό miser man και το δεύτερο greedy businessman. Να γράψετε μια δική σας λεζάντα για το καθένα με χιουμοριστικό χαρακτήρα.
4. Σε συζήτηση με τους συμμαθητές σας να συγκρίνετε και να σχολιάσετε τον τρόπο, με τον οποίο παρουσιάζει η καθεμιά από τις γελοιογραφίες και το καθένα από τα σκίτσα το θέμα της τσιγκουνιάς/ φιλαργυρίας.
5. Δοκιμάστε να δημιουργήσετε μια γελοιογραφία με το ίδιο θέμα ή και το αντίθετο (σπαγγοραμένος, φιλάργυρος, άπληστος - σπάταλος...).
6. Να διαλέξετε μια από τις παραπάνω γελοιογραφίες και να γράψετε, με βάση αυτή, μια σύντομη χιουμοριστική ιστορία.
7. Σε μια παράγραφο (150 περίπου λέξεων), με χιουμοριστικό τρόπο, να περιγράψετε έναν φιλάργυρο ή έναν σπαγγοραμένο.

4. Το γέλιο στα κόμικς

Ο αθεράπευτα τσιγκούνης Σκρουτζ Μακ Ντακ

Πηγή:https://twitter.com/Scrooge_Gr/photo

Πηγή: <https://www.kathimerini.gr/1029537/article/epikairothta/me-thn-k/h-oikonomia-toy-skroytz>

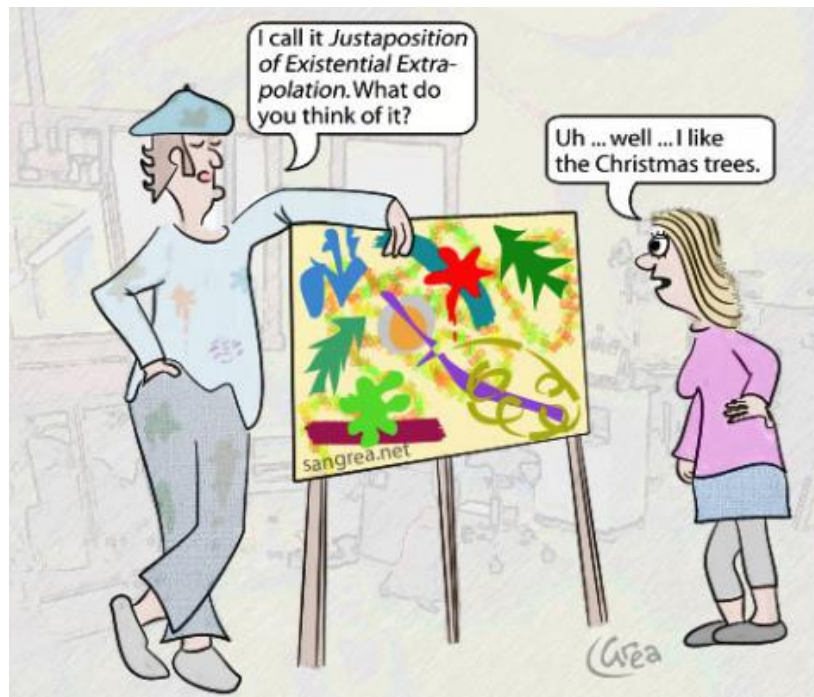
Πηγή: <https://provocateur.gr/out-about/17774/10-fores-poy-o-theios-skroytz-didakse-agnh-tsigkoyn-apotamieysh>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

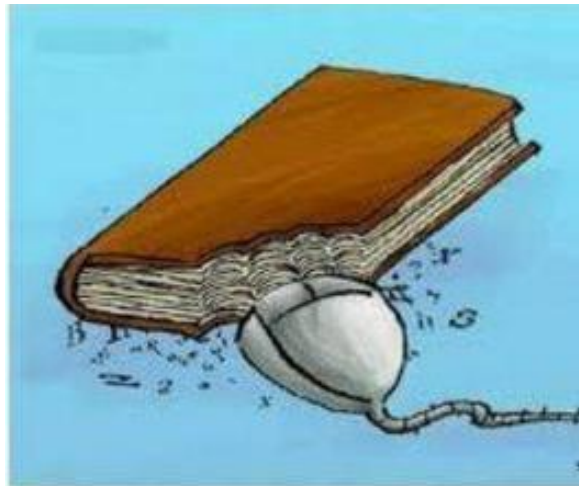
1. Να παρατηρήσετε την πρώτη εικόνα και να περιγράψετε τα συναισθήματα του Σκρουτζ. Τι είναι αυτό που προκαλεί το γέλιο;
2. Να παρατηρήσετε τις επιγραφές στα πωλητήρια της δεύτερης εικόνας. Με ποιο τέχνασμα ο Σκρουτζ παραπλανά τους πελάτες; Γιατί προκαλεί γέλιο;
3. Να σχολιάσετε τον λόγο και τη συναισθηματική κατάσταση του Σκρουτζ στην τρίτη εικόνα. Νομίζετε πως η υπερβολή είναι στοιχείο που προκαλεί γέλιο; Να δημιουργήσετε σύντομες προφορικές ιστορίες, με το στοιχείο της υπερβολής, που να προκαλούν γέλιο.

4. Να επινοήσετε έναν δικό σας ήρωα και να δημιουργήσετε χιουμοριστικά κόμικς, που θα ανεβάσετε στην ιστοσελίδα του σχολείου σας. Αν θέλετε, ρίξτε μια ματιά στη διεύθυνση GoAnimate.

5. Γελοιογραφίες για τη γνώση

(Από την [Πολύτροπη γλώσσα](#))

(Από την [Πολύτροπη γλώσσα](#))

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να εντοπίσετε το κωμικό στοιχείο στην πρώτη γελοιογραφία
2. Με αφορμή την πρώτη γελοιογραφία να δοκιμάσετε να γράψετε έναν διάλογο με κωμικά στοιχεία ανάμεσα σε έναν καλλιτέχνη και σε ένα άλλο άτομο, που δεν έχει γνώσεις για την Τέχνη. Θα μπορούσατε να συνεχίσετε τον διάλογο μεταξύ των προσώπων της γελοιογραφίας.
3. Ποιες μορφές κωμικού παρουσιάζονται στη δεύτερη και στην τρίτη γελοιογραφία;
(Θυμηθείτε και τα σχετικά στο βιβλίο Έκφραση -Έκθεση Α Ύλκειου, [το κωμικό και η σημασία του γέλιου](#) σελ. 264, 271)
4. Με ποια σύμβολα ο κάθε γελοιογράφος προσπαθεί να πετύχει τον στόχο του στις παραπάνω γελοιογραφίες;

6. Η σάτιρα

A. Σάτιρα μπορούμε να ονομάσουμε την τέχνη του να μειώνεις ή να υποβιβάζεις ένα θέμα γελοιοποιώντας το και κάνοντας το κοινό να το περιφρονήσει, να διασκεδάσει, να θυμώσει ή να αγανακτήσει μαζί του. Διαφέρει από το κωμικό, καθότι αυτό προκαλεί το γέλιο, κυρίως ως αυτοσκοπό, ενώ η σάτιρα καυτηριάζει, δηλαδή χρησιμοποιεί το γέλιο ως όπλο για να χτυπήσει έναν στόχο. Ο στόχος αυτός μπορεί να είναι ένα άτομο (στην «προσωπική» σάτιρα) ή ένας ανθρώπινος τύπος, μια κοινωνική τάξη, ένας θεσμός, ένα έθνος.

M. H. Abrams, λεξικό λογοτεχνικών όρων μτφ. Γιάννα Δεληβοριά - Σοφία Χατζηιωαννίδου, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2005, 428 και 429

B. Στο μπιστάκι του Μποστ, το γελοίον του μικροαστισμού (Άρθρο - Αποσπάσματα)

(Ο Μέντης Μποστανζόγλου με το ψευδώνυμο Μποστ σκιτσογράφος, γελοιογράφος, θεατρικός συγγραφέας, στιχουργός, ζωγράφος)

[...]

«Η μόνη σίγουρη οδός παραγωγής ευπόρων
είναι να τρελάνει τους φτωχούς
με δυσβαστάκτων φόρων
Διότι για νάβγει ο φτωχός απ' τον κλοιόν ετούτον,
θα προσπαθήσει σύντομα να αποκτήσει πλούτον»

Από τη *Φαύστα* του Μποστ

[...]

Η Μαμά Ελλάς με τα παιδιά της, ο Πειναλέων και η Ανεργίτσα

Ο Μποστ θεωρείται ότι κατάφερε να δημιουργήσει ένα εντελώς προσωπικό σατιρικό ύφος, ως σκιτσογράφος, κειμενογράφος, θεατρικός συγγραφέας, ζωγράφος. Βασικό χαρακτηριστικό του έργου του είναι η γλώσσα του και τα ανορθόγραφα κείμενα. Όπως έχει δηλώσει ο ίδιος, γελοιοποιώντας την καθαρεύουσα, πίστευε ότι ίσως βοηθήσει στην ταχύτερη καθιέρωση της δημοτικής. Προκειμένου να σατιρίσει την καθαρεύουσα ανακάτεψε λόγιες εκφράσεις με λαϊκές και έγραφε εντελώς ανορθόγραφα, διεκτραγωδώντας τον ημιμαθή Έλληνα, που προσπαθούσε να χρησιμοποιήσει την καθαρεύουσα. Συχνά, με την παραφθορά των λέξεων ή την ανορθόγραφη απόδοση του ήχου τους, δημιουργούσε εσκεμμένους συνειρμούς με άλλες έννοιες τις οποίες διακωμωδεί. Η σάτιρά του στοχεύει κυρίως τον μικροαστό Έλληνα των μεταπολεμικών δεκαετιών, τον καθωσπρεπισμό, την ημιμάθεια, τον νεοπλουτισμό, την ξενομανία, την ελληνική πολιτική ζωή. Τρεις χαρακτηριστικοί ήρωες των γελοιογραφιών του και προσωπικά του δημιουργήματα είναι η Μαμά Ελλάς με τα παιδιά της, τον Πειναλέοντα και την Ανεργίτσα. Η Μαμά Ελλάς παρουσιάζεται αρχαιοπρεπής αλλά φτωχοντυμένη και εξαθλιωμένη, το ίδιο και τα δυο μικρά παιδιά, που σχολιάζουν την επικαιρότητα με ανορθόγραφα γραμμένους στίχους.

Γ. Γελοιογραφίες του Μποστ

Πηγή: <https://bit.ly/2Vpgplq>

Χρόνεια φοβά με κρίαλα με ἄφθονων ἐλέων,
ἢ Ἀνέργιλα ἐφχέλε μεζά του Πειναλέων.
Εἶμε θερμός παραναλῶν ἀνιχτε λῶν βαλάντων,
μέ δευαδραχμῶν καινουργές γά σούμε λῶν μαζάντων.

Με μανῶ του μαίφου γένος
με φοροῦντα το μπαλῆ,
μέ το δόρη, δια τα δόρα
ἢ μαμά παραμαλῆ.
Πλήρης δαφνῶν κλοδικθῆτα
ἐλε μαθίνον εας, μαλειέλε,
ριωλοντες ἐνός του δειμιον
δέλων ὄλι ιρωερῆελε.

Καλιμέλαδος δά ψάλη
ἐλεντορία λῆ φωνῆ
ἐλερουμένη μιμοροφόνου
με ἀπεχθάνων το χωνῆ.
Πῆσοντες λῶν ζαντουρά μαζ
ὡς πεδιῶν ἐπιμελῶν,
εἶμε κρουῶν του ζριγονου
με κλυτων λῶν μαελῶν.

Πηγή: <http://aeginalight.gr/article.php?id=68978>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να σχολιάσετε σύντομα το απόσπασμα από τη Φαύστα, ως προς τον τρόπο γραφής και το περιεχόμενο. Διακρίνετε σατιρικό στοιχείο;
2. «Η σάτιρα χρησιμοποιεί το γέλιο ως όπλο για να χτυπήσει έναν στόχο» (κείμενο Α, Η σάτιρα). Ποιο είναι το κωμικό στοιχείο στις γελοιογραφίες του Μποστ και ποιος ο στόχος του γελοιογράφου;
3. Στο απόσπασμα «Η Μαμά Ελλάς με τα παιδιά της...» αναφέρονται κάποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της γραφής του Μποστ. Να επισημάνετε την ιδιαιτερότητα της γραφής του στα κείμενα που συνοδεύουν τις γελοιογραφίες του.
4. Να συζητήσετε για τη διαφορετική σημασία της λέξης σώζω/ σώζομαι στην τελευταία γελοιογραφία.
5. Ποια κοινωνική ή πολιτική κατάσταση παρουσιάζεται και σχολιάζεται στις γελοιογραφίες; Πού αποσκοπεί η δημιουργία κωμικής εντύπωσης και η σάτιρα αυτής της κατάστασης; (Να λάβετε υπόψη σας και τα κείμενα που προηγούνται)
6. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι χαρακτηριστικοί ήρωες του Μποστ, Μαμά Ελλάς, Πειναλέων και Ανεργίτσα, παραμένουν επίκαιροι στη σημερινή κοινωνία; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
7. Υπάρχουν αντιστοιχίες ως προς το πρόβλημα που παρουσιάζουν οι τρεις γελοιογραφίες με ανάλογα προβλήματα της σημερινής εποχής; Ποιες είναι αυτές; Πώς θα αποδίδατε εσείς αυτά τα προβλήματα με ένα σκίτσο και ένα συνοδευτικό κείμενο;

8. Να γράψετε ένα σύντομο σατιρικό κείμενο (250 περίπου λέξεων), το οποίο μπορεί να είναι χρονογράφημα ή μικροδιήγημα.
9. Να δημιουργήσετε μια σειρά από γελοιογραφίες, που να σατιρίζουν ένα επίκαιρο θέμα και να τις ανεβάσετε στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

8. Η υπερβολή στην απεικόνιση της φιγούρας σε έργα Τέχνης υπηρετεί το κωμικό; Τι συμβαίνει με τη γελοιογραφία;

A. Fernando Botero

Το έργο του ξεχωρίζει για τις παραμορφωμένες διαστάσεις των αντικειμένων που απεικονίζει και τις ογκώδεις, ευτραφείς ανθρώπινες φιγούρες. Μορφές που αποπνέουν υγεία, αισιοδοξία, κατάφαση ζωής, ελπίδα.

« Η δική μου πεποίθηση είναι ότι ο όγκος και ο αισθησιασμός παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην απόλαυση της Τέχνης»

(Από [συνέντευξη του καλλιτέχνη](#))

Fernando Botero

Πηγή: <https://www.amazon.com/Fernando-Botero-Dancers-48x73-Kitchen/dp/B00G2M1X0G>

Πηγή: <https://www.amazon.com/Fernando-Botero-Dancers-18x24-Poster/dp/B01LX71FMZ>

Πηγή: <https://www.amazon.com/Fernando-Botero-Trainer-Tiger-Poster/dp/B01G970058>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να παρατηρήσετε τα έργα του F. Botero και να εκφράσετε την πρώτη εντύπωση που σας δημιουργούν.
2. Θα χαρακτηρίζατε τα έργα κωμικά ή όχι; Σας προκαλούν γέλιο οι διαστάσεις που δίνει ο καλλιτέχνης στα πρόσωπα; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. Να διαβάσετε και το απόσπασμα από τη συνέντευξη του Botero πριν συζητήσετε το θέμα.
3. Να γράψετε μια μικροαφήγηση ή ένα σύντομο παραμύθι με αφορμή τον πίνακα με τη χορεύτρια (150 -180 περίπου λέξεις).

Β. Γελοιογραφία

« Αλλά ενώ ο καθρέφτης παραμορφώνει μηχανικά, ο γελοιογράφος το κάνει εκλεκτικά με την ίδια τεχνική, του υπερβολικού τονισμού των χαρακτηριστικών σημείων [...] Η κακοβουλία του γίνεται ακίνδυνη, επειδή ξέρουμε ότι οι τερατώδεις κοιλιές και τα στραβά πόδια δεν είναι πραγματικά...»

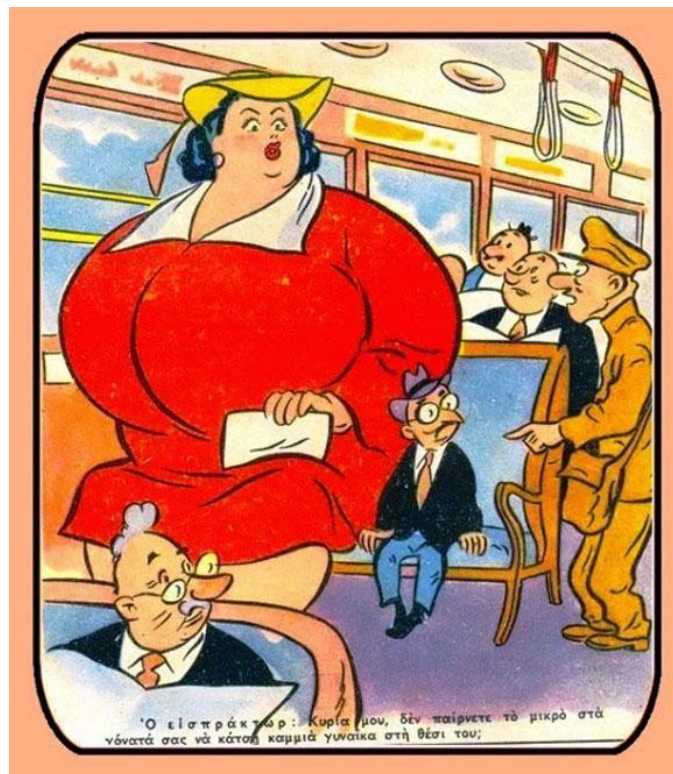
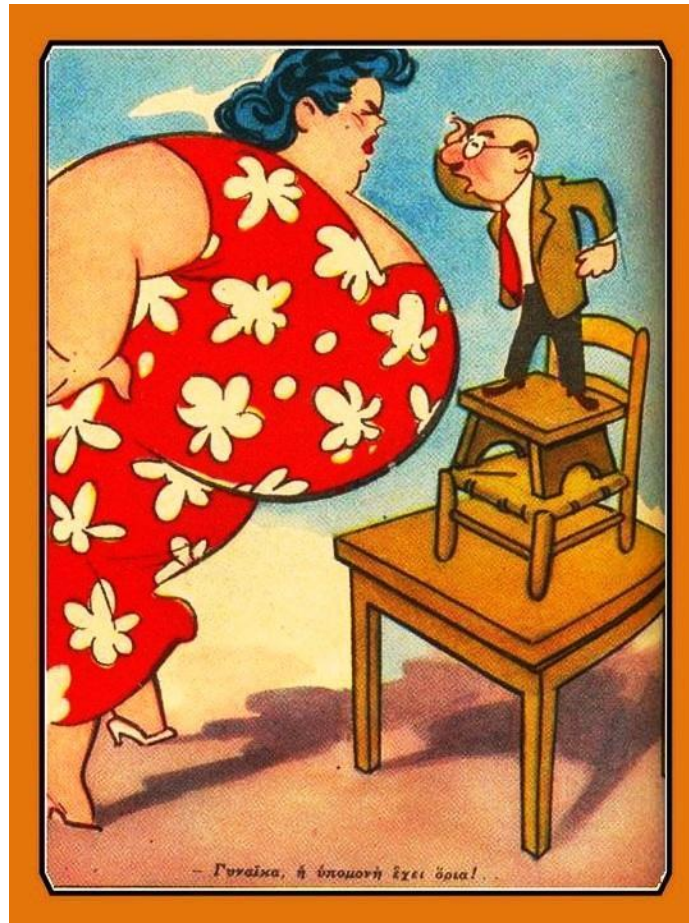
Άρθουρ Κέστλερ, *Χιούμορ και πνεύμα* (Απόσπασμα)

([Από τους ΘΚ για το Λύκειο](#))

— Ναι, άντρούλη μου, σάν αρχηγός τής οικογενείας, έσύ πρέπει νά κόψεις τήν πήττα! ...

1949

Οι παραπάνω γελοιογραφίες είναι του Μιχάλη Γάλλια, που εμφανίζεται το 1933 και συνεργάζεται με διάφορα περιοδικά και εφημερίδες. Μεταφέρει στην Ελλάδα μια

προπολεμική εικονογραφημένη καρικατούρα του τουρκικού εντύπου Ράμιζ. Είναι η δημοφιλής Χοντρή, μια παχύσαρκη κυρία, που καταπιέζει τον μικροκαμωμένο σύζυγό της Ζαχαρία. Είχε αποκτήσει συμβολικό χαρακτήρα στη λαϊκή κουλτούρα, αποδίδοντας με χιούμορ τις διάφορες ευτράπελες καταστάσεις, τις σκέψεις και τα βαθύτερα συναισθήματα που διέπουν τον έγγαμο βίο.

Πηγή: http://lolanaenaallo.blogspot.com/2013/03/blog-post_6447.html

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να παρατηρήσετε τα δύο πρόσωπα στις γελοιογραφίες. Ποια ανατροπή - σύμφωνα με τα στερεότυπα της εποχής- προκαλεί γέλιο;
2. Να παρατηρήσετε το ύφος των προσώπων και τη γλώσσα του σώματος στις φιγούρες των γελοιογραφιών. Ποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ταυτότητας των προσώπων διακρίνετε; Να γράψετε έναν σύντομο χαρακτηρισμό για κάθε μια από τις δύο φιγούρες.
3. Ποιες ευτράπελες οικογενειακές καταστάσεις αποδίδονται στις γελοιογραφίες; Να διαβάσετε και το εισαγωγικό κείμενο.
4. Ποιες μορφές κωμικού παρουσιάζονται στις γελοιογραφίες; (Θυμηθείτε και τα σχετικά στο βιβλίο Έκφραση Έκθεση Α΄ Λυκείου, [το κωμικό και η σημασία του γέλιου](#) σελ. 264, 271).
5. Να διαβάσετε το κείμενο του Κέστλερ και να συζητήσετε την άποψη που διατυπώνεται, σε σχέση με τις γελοιογραφίες του Μιχάλη Γάλλια.
6. Να δημιουργήσετε μια γελοιογραφία που να προκαλεί γέλιο με την ανατροπή μιας υφιστάμενης κατάστασης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

1. Αξιοποιώντας το υλικό της ενότητας και άλλες γνώσεις σας, να καταγράψετε:
α) τα στοιχεία που προκαλούν γέλιο σε μια γελοιογραφία, σ' ένα κείμενο και
β) τους στόχους της σάτιρας.
2. Να επιλέξετε ένα επίκαιρο θέμα και να γράψετε ένα χρονογράφημα (200 περίπου λέξεις) ή ένα ποίημα με σατιρικό χαρακτήρα. Αν θέλετε, να λάβετε υπόψη σας και το Επίγραμμα του Γ. Σουρή με τον σατιρικό του χαρακτήρα:
Ο Έλλην δύο δίκαια
ασκεί φιλελευθέτως
ουρείν τε και συνέρχεσθαι
εις όποιο θέλει μέρος.
3. Να συγκεντρώσετε ανέκδοτα και ευτράπελες ιστορίες και να τα διαβάσετε στην τάξη σας. Μπορείτε, μερικά από αυτά, να τα αποδώσετε ως μιμίδια (memes);
4. «Και χωρίς το γέλιο θα μαραθούν όλα μια μέρα, να το θυμόμαστε... όλα» Μ. Λουντέμης. Να συζητήσετε τον λόγο του Λουντέμη και να διατυπώσετε τη δική σας άποψη αρχίζοντας με τον ίδιο τρόπο «Και χωρίς το γέλιο...»

5. Σήμερα παρατηρούμε πως οι άνθρωποι γελούν όλο και λιγότερο. Σε άρθρο σας, στη σχολική εφημερίδα (300 -350 λέξεις), να προβληματιστείτε για τα αίτια απουσίας του γέλιου και τις επιπτώσεις της στην ψυχική υγεία και στις ανθρώπινες σχέσεις.